

دو شبه 25 شهریور 1392 - 10 ذی القعدة 1434 - 16 سپتامبر 2013

برگزاری انتخابات اولین دوره مجلس شورای ملی در ایران (1285 ش) ...

25 شهریور - 10 ذی القعدة - 16 سپتامبر

25 شهریور در گذر تاریخ

* برگزاری انتخابات اولین دوره مجلس شورای ملی در ایران (1285 ش)

اشاره:

پس از صدور فرمان مشروطیت و تصمیم‌گیری درباره تأسیس مجلس شورای ملی، در روز 25 شهریور 1285 ش، دوره نخست انتخابات مجلس در تهران و سراسر کشور برگزار شد. انتخاب چنین روزی که با 27 رجب 1324 ق، سالروز مبعث پیامبر اسلام (ص) همزمان بود، در جلسه روزهای گذشته اشراف و اعیان به تصویب رسیده بود. نمایندگان دروه اول بر اساس ماده نخست نظامنامه تدوین شده، نه بر اساس رأی مردم، که با رأی اصناف، شاهزادگان، علماء، تجار و ملاکین انتخاب می‌شدند. با این تصور که هر صنف و طبقه، بهتر از سایرین، نسبت به مشکلات خود، آگاه است. همچنین از تهران سی و دو نفر و از سایر شهرستان‌ها، به میزان جمعیت بین شش تا دوازده تن برگزیده شدند. حداکثر نمایندگان مجلس نیز برابر نظامنامه، دویست نفر بود.

* سقوط دیکتاتوری

رضاخان میرپنج و آغاز سلطنت «محمدرضا پهلوی» با حمایت انگلیس (1320 ش)

اشاره:

پس از تهاجم ارتش سرخ شوروی از شمال و ارتش انگلیس از غرب و جنوب به ایران و اشغال نظامی کشور در جریان جنگ جهانی دوم، رضاخان در 25 شهریور 1320، پس از شانزده سال دیکتاتوری و استبداد مجبور به استعفا گردید و فرزندش محمدرضا پهلوی را به جانشینی خویش برگزید. در این حال، رضاخان میرپنج، با دزدیدن جواهرات سلطنتی متعلق به مردم ایران، با خانواده خود به اصفهان گریخته، از آنجا ابتدا تصمیم داشت به هندوستان یا ژاپن و سپس به شیلی رود، ولی در طی سفر به او اطلاع دادند که دولت انگلیس با رفتن او به هندوستان مخالف است. سرانجام رضاخان را با حقت و خواری به جزیره «موریس» در اقیانوس هند و پس از مدتی به «ژوهانسبورگ» در آفریقای جنوبی تبعید کردند. به گفته انگلیسی‌ها مهره‌ای را که خود آورده بودیم، خود نیز بردیم. پس از استعفای اجباری او از سلطنت، جلسه فوق‌العاده مجلس شورای ملی برگزار شد و محمدرضا به پادشاهی رسید. اشغالگران نیز که او را فردی خام، کم‌تجربه، ترسو و مطیع دیدند، با این تعهد که با متفقین همکاری کند، وی را تأیید کردند.

* رحلت واعظ و خطیب شهیر «شیخ مرتضی انصاری قمی» (1353 ش)

اشاره:

حجت‌الاسلام مرتضی بن محمدحسین انصاری قمی، از نسل زکریابن آدم اشعری قمی، در سال 1284 ش (1323 ق) در قم به دنیا آمد و به فراگیری علوم اسلامی پرداخت. وی پس از آن از محضر آخوند ملاعلی همدانی، سید محمدتقی خوانساری و میرزا محمد همدانی استفاده برد و مبانی علمی خویش را استوار ساخت. حجت‌الاسلام انصاری از آن پس به ترویج و نشر اسلام، مبارزه با فرقه‌های گمراه، اقامه جماعت و ترویج دین در قم و گرگان و نقاط دیگر ایران پرداخت و ده‌ها سال از عمر خود را در این راه صرف کرد. وی خطیبی توانا و سخنوری فصیح و بلیغ و از جمله واعظ بود و به اهل بیت (ع) ارادت زیادی داشت. حجت‌الاسلام شیخ مرتضی انصاری، برای تبلیغ به بسیاری از نقاط ایران سفر کرد و با گروه‌های مخالف، مجادله و مباحثه می‌نمود. این خطیب و سخنور مسلمان سرانجام در بیست و پنجم شهریور 1353 ش برابر با 28 جمادی‌الآخر 1394 ق در 69 سالگی بدرود حیات گفت و در قبرستان شیخان قم نزدیک قبر زکریا بن آدم به خاک سپرده شد.

* صدور اعلامیه روحانیان مبنی بر ادامه مبارزات تا درهم شکستن پایه های رژیم طاغوت (1356 ش)

اشاره:

مبارزه روحانیان مبارز با رژیم پهلوی که تقریباً از سال 1342ش به صورت جدی آغاز شده بود، در دوران حکومت آموزگار وارد مرحله جدید شد، حرکتی که سراسر ایران را فرا گرفت. در این راستا، نخستین اعلامیه شدیدالحن و کوبنده روحانیون مبارز ایران بر ضد رژیم پهلوی در 25 شهریور 1356 انتشار یافت. در این اعلامیه آمده بود: «#171؛ روحانیون مبارز ایران به منظور درهم شکستن پایه های رژیم دیکتاتوری و برقراری عدالت اجتماعی و آزادی، تاسرحد رسیدن به جامعه توحیدی، همراه و همگام با ملت مسلمان ایران، به مبارزه پیگیر و خستگی ناپذیر خود ادامه خواهند داد».

* وقوع زلزله شدید در طبس (1357 ش)

اشاره:

در غروب روز 25 شهریور 1357، زلزله شدیدی شهرستان های جنوب استان خراسان را به لرزه درآورد. این زمین لرزه بیش از 20000 کشته و مجروح بر جای گذاشت. همچنین غیر از شهر طبس که با خاک یکسان شد، نزدیک به یکصد روستای بزرگ و کوچک به کلی از بین رفت و 90 درصد ساکنان آن مجروح یا کشته شدند.

* اهداء نشان افتخار یونسکو به نهضت سوادآموزی

(1378 ش)

اشاره:

جایزه مالکوم آدیشه شیا در سال 1378 که برای نخستین بار از سوی سازمان یونسکو به جمهوری اسلامی ایران به دلیل طرح خدمات مکاتبه ای سازمان نهضت سوادآموزی اعطاء شد. این جایزه به خاطر نوآوری در برنامه پس از سوادآموزی و آموزش مداوم بزرگسالان خصوصاً از طریق آموزش از راه دور اعطاء گردید. تأکید این طرح بر زنان و دخترانی که دارای آموزش پایه بوده و قادر به ادامه تحصیلات نمی باشند، بوده است.

* رحلت علامه سید مرتضی عسکری (1386ش)

اشاره:

علامه سید مرتضی عسکری در سال 1293 شمسی

در سامرا در خاندان علم و دانش پرور عریقی متولد شد. پدر بزرگوار ایشان، آیت الله سید محمد حسینی معروف به شیخ الاسلام فرزند آیت الله سید اسماعیل شیخ الاسلام و داماد آیت الله میر محمد شریف عسکری تهرانی معروف به خاتمة المحدثین بود. ایشان از ده سالگی به حوزه های علوم دینی پای گذاشت، مقدمات و بخش هائی از سطوح را در همان شهر تحصیل کرد و در سال 1310 شمسی در عصر مرجعیت آیت الله العظمی حائری به حوزه علمیه قم مشرف و ادامه دروس سطوح را در محضر بزرگانی همچون آیت الله شیخ محمدحسین شریعتمدار ساوجی و آیت الله سید شهاب الدین مرعشی در فقه و اصول و لمعه و قوانین و رسایل و مکاسب و بخشی از کفایه را تعلم کرد. وی سپس از آنجا به سامرا بازگشت و ادامه کفایه و فقه اجتهادی و اصول خارج را از اساتید بزرگ آن شهر از جمله آیت الله آقا میرزا حبیب الله اشتهازدی

و آیت الله سید محمد رضا شوشتری تحصیل کرد.

از بزرگترین کارهای علامه تحقیقات نوینی است که شهرت ایشان بیشتر مرهون آن است. این تحقیقات کارهای نو و روشهای نوینی در تحقیقات اسلامی پدید آورد و در واقع راه نوینی در تبیین اسلام شیعی و دفاع از آن بود. اولین نمونه از این گونه تحقیقات در سال 1375 ه. ق به نام «#171؛ عبدالله بن سبا و اساطیر اخری» نشر یافت که در عالم اسلام شهرت یافت و تأثیرگذار شد و در مجله الازهر، دو مقاله و نقد در مورد آن نوشته شد. این کتاب تا حدود 4 جلد ادامه یافت. بعد از آن «#171؛ خمسون ومئة صحابی مختلف» (یکصد

و پنجاه صحابی ساختگی) در سه جلد و «معالم المدرستین» در 3 جلد و «القرآن الکریم و روایات مدرستین» در 3 جلد و سر انجام مجموعه بزرگی از رساله های کوچک به نام بر گستره کتاب و سنت، بخشی از تألیفات ایشان می باشد. این کتابها به زبانهای انگلیسی، فارسی، ترکی و اردو و بخشی از آنها به زبانهای ایتالیائی، روسی و ... ترجمه و نشر شده اند.

* درگذشت جعفر پتگر،

استاد نقاشی (1384ش)

اشاره:

جعفر پتگر در سال ۱۲۹۹ در شهر تبریز به دنیا آمد و در همان شهر به هنرستان «صنایع مستظرفه» رفت. در همان جا به فراگیری دوره مقدماتی نقاشی پرداخت. در اردیبهشت ۱۳۱۲ در تهران به هنرکده

«هنرهای جدید» وابسته به اداره صنعت وارد شد و پنج سال نیز در آنجا تحصیل کرد. همان سال به تهران آمد و در دانشکده هنرهای زیبا

مشغول به تحصیل شد. همان سال ها بود که او و برادر بزرگ ترش، تصمیم گرفتند نام فامیل خود را از «برادران اکبری» به نامی کوتاه تر تبدیل کنند. علی پتگر فرزند استاد جعفر پتگر می گوید: «پدرم به کمک استادانش مثل آقای کسروی، نام فامیل خود را عوض کردند و گذاشتند پتگر، پتگر کلمه ای

اصیل و ایرانی است که در نقوش تخت جمشید هم به کار رفته است. کلمه پیکر تغییر شکل یافته کلمه پتگر است.» علی اصغر پتگر برادر استاد جعفر نیز نقاش بود. استاد جعفر در سن ۲۶ سالگی نخستین نمایشگاه خود را برگزار کرد. آن نمایشگاه گروهی بود و عنوان نخست آن به جعفر پتگر اهدا شد. استاد جعفر پتگر دو کتاب به نام های «مرزهای هنر و انسان» و «هنر و ابدیت» نوشته است.

هشت اثر او در موزه هنرهای معاصر وجود دارد.

جعفر پتگر و برادرش علی اصغر پتگر از

سال ۱۳۱۹ آموزشگاه هنر داشتند که تا ۱۳۷۰ نیز این آموزشگاه فعال بود. جعفر پتگر

گاهی برای مجله ها مقاله می نوشت و کاریکاتور می کشید.

* همزمان با پایان المپیک آسیائی در تهران اعلام شد: (1353ش)

اشاره:

ایران با 36 مدال طلا، 28 نقره و 17 مدال برنز مقام دوم و قهرمانان ژاپن و جمهوری خلق چین اول و سوم شدند.

* جلیل شرکاء به معاونت

وزارت اقتصاد ملی معرفی شد

(1351ش)

* قرارداد 54 میلیارد ریالی برای احداث بزرگترین مجتمع بذری ایران با یک کنسرسیوم ایتالیائی امضاء شد(1354ش)

* زلزله شدیدی شهرستانهای

جنوب خراسان را به لرزه درآورد

اشاره:

و بیش از ده هزار کشته و مجروح برجای گذشت و شهر طبس و بسیاری از روستاهای آن به صورت ویرانه ای درآمدند. از طرف دولت کمیته ای ویژه مرکب از وزیر مشاور در امور اجرائی، وزیر کشور، وزیر کشاورزی، وزیر شهرسازی و مسکن، وزیر مشاور و رئیس سازمان برنامه و مدیرعامل شیر و خورشید برای کمک به آسیب دیدگان مأمور شدند.

10 ذی القعدة در گذر تاریخ

* انقراض سلسله ی سامانیان توسط ایلک خان(389 ق)

اشاره:

بر اثر نفوذ بیش از حد غلامان ترک در دربار سامانیان و دخالت آنان در تمام امور، حاکمیت این سلسله رو به انحطاط نهاد. پادشاهان سامانی در دوره ی اقتدار خود به آبادانی شهرهای قلمرو خود پرداختند. آن‌ها به ویژه به گسترش علم و ادب و تکریم عالمان، ادیبان و شعرا توجهی زیادی داشتند، به گونه‌ای که مراکز علمی متعددی در شهرهای مختلف آسیای مرکزی و خراسان در شمال شرقی ایران تأسیس کردند. سرانجام این سلسله پس از 128 سال حکومت بر خراسان، ماوراء النهر و بخشی از مناطق مرکزی ایران، توسط ایلک خان که از غلامان ترک و صاحب نفوذ بود، منقرض گردید. همزمان با اضمحلال سامانیان، خاندان آل بویه و سلسله‌ای از ترکان به نام غزنویان در ایران قدرت یافتند.

* تولد «سبط ماردینی»

منجم و ریاضی‌دان مسلمان

(826 ق)

اشاره:

سبط ماردینی در دمشق به دنیا آمد. او نزد دانشمندان برجسته‌ی زمان خود به کسب دانش و معارف گوناگون به ویژه ستاره‌شناسی و ریاضیات پرداخت و در این علوم از مهارت بسیار بهره‌مند گردید. ماردینی، سال‌های طولانی از عمر خود را به تحقیق و تألیف کتاب و تدریس گذراند. مورخان، حدود چهل و دو کتاب و رساله را به نام این دانشمند بزرگ مسلمان ثبت کرده‌اند که نسخه‌های خطی برخی از آن‌ها موجود است. از جمله آثاری که به ماردینی نسبت داده‌اند، کتاب دقایق الحقایق می‌باشد که در دانش ریاضیات نگاشته شده است.

* درگذشت «شیخ فخرالدین محمد بن حسن بن شهیدثانی» عالم نامدار شیعه(1030ق)

اشاره:

شیخ ابوجعفر محمد بن حسن بن شهید ثانی

ملقب به فخرالدین است که پدرش شیخ حسن،

صاحب کتاب معروف معالم الاصول و جدش، شهید ثانی و صاحب کتاب شرح لمعه می‌باشد. وی فقیه، محدث، متکلم، ادیب و شاعر و از شاگردان پدر و نیز میرزا محمد استرآبادی بوده است. شیخ فخرالدین تألیفات بسیاری دارد که کتاب استقصاء الاعتبار فی شرح الاستیصار، تزکیة الرأوی، حاشیه‌ی من لا یحضره الفقیه و دیوان اشعار از آن جمله‌اند. این عالم ربانی در پنجاه سالگی در مکه‌ی معظمه وفات یافت و در نزدیکی استاد خود، میرزای استرآبادی و در جوارمرقد حضرت خدیجه(س) مدفون گردید.

16 سپتامبر در گذر تاریخ

* شهادت شیخ «عمر مختار» رهبر قیام ضد استعمار ایتالیا

در لیبی(1931م)

* درگذشت «فرانسوا فیلون» خطیب و نویسنده برجسته فرانسوی (1715م)

* مرگ «الکساندر پوپ»

شاعر و فیلسوف معروف انگلیسی (1744م)

* روز ملی و استقلال کشور «مکزیک» از استعمار اسپانیا (1821م)

* استفاده از تانک برای اولین بار در جنگ متفقین علیه آلمان ها (1916م)

* درگذشت دکتر «رونالد راس» پزشک انگلیسی و کاشف عامل بیماری مالاریا (1932م)

* روز بین المللی

حفاظت از لایه ازن

* درگذشت «احمدشاه مسعود» نظامی برجسته و سردار مبارز افغانی (2001م)

* تأسیس فدراسیون مالزی

در جنوب شرقی آسیا (1963م)

* محاصره «ورشو» پایتخت لهستان توسط ارتش آلمان در آغاز جنگ جهانی دوم (1939م)